

25. 5. 2026

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Souhrn významných událostí ze světa práva

Vláda schválila novelu trestního zákoníku s ekocidou a tresty až deset let vězení | Česká advokátní komora vede ostrý boj proti návrhu zákona o ekonomické ochraně státu | Vláda zvýšila rodičovský příspěvek na čtyři sta tisíc korun | Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu schválilo nové právní věty | Vrchní soud v Praze zpřístupnil osmnáct tisíc rozhodnutí v otevřené databázi | Návrh zákona o médiích veřejné služby čelí kritice ČT i Českého rozhlasu | Vláda regulovala ceny pohonných hmot na konec května

Vláda schválila novelu trestního zákoníku s ekocidou a tresty až deset let vězení

Vláda Andreje Babiše na jednání 18. května 2026 schválila návrh novely trestního zákoníku, který nově definuje environmentální trestné činy a poprvé v českém právním řádu zavádí trestný čin ekocidy jako nejzávažnější formy ekologické katastrofy. Sazby trestu odnětí svobody se za nejzávažnější jednání mají zvýšit až na deset let, novela rovněž doplňuje skutkové podstaty nedovoleného provedení záměru podléhajícího posouzení vlivů na životní prostředí a neoprávněné recyklace lodí. Předkladatelem normy je ministr spravedlnosti Jeroným Tejc, který varoval, že lhůta pro transpozici evropské směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí vypršela 21. května 2026 a v případě nečinnosti hrozila České republice infringementová žaloba Evropské komise.

Vláda zvýšila rodičovský příspěvek na čtyři sta tisíc korun

Vláda na jednání 18. května 2026 schválila návrh Ministerstva práce a sociálních věcí na zvýšení rodičovského příspěvku ze stávajících 350 000 korun na 400 000 korun. Nová výše se podle návrhu má vztahovat na rodiče dětí narozených od 1. ledna 2027 a má reagovat na inflační růst nákladů spojených s péčí o dítě v raném věku. Předloha nyní míří k projednání v Poslanecké sněmovně, ministryně práce a sociálních věcí očekává podporu napříč koalicí, přičemž rozpočtový dopad se odhaduje v řádu nižších miliard korun ročně.

Vláda podpořila senátní novelu o čtyřiaadvacetihodinové platnosti dálničních známek

Vláda na svém zasedání 18. května 2026 podpořila senátní návrh novely zákona o pozemních komunikacích, který upravuje platnost krátkodobé jednodenní dálniční známky tak, aby platila plných 24 hodin od okamžiku zakoupení, a nikoli pouze do půlnoci daného dne, jak je tomu dosud. Návrh reaguje na opakovanou kritiku tranzitních řidičů, kteří v případě večerního nákupu fakticky využívají kupon jen několik hodin. Předlohu nyní opět dostane do rukou Poslanecká sněmovna, vláda doporučuje její schválení ve znění Senátu.

Vláda podpořila odklad elektronizace voleb a usnadnění

hlasování pro zrakově postižené

Kabinet 18. května 2026 vyjádřil souhlasné stanovisko se senátním návrhem novely zákona o správě voleb, který odkládá plánované spuštění elektronizace volebního procesu a současně zavádí pomůcky pro samostatné hlasování zrakově postižených voličů. Senátoři odůvodňují odklad nedostatečnou technickou připraveností Ministerstva vnitra a chybějícím nezávislým bezpečnostním auditem informačních systémů. Pro letošní senátní a komunální volby plánované na 9. a 10. října 2026 zůstává v platnosti dosavadní papírová forma hlasování.

Vláda regulovala ceny pohonných hmot na konec května

Vláda na zasedání 18. května 2026 schválila nařízení o cenovém moratoriu, kterým stanovila maximální ceny benzínu a motorové nafty pro období od 20. do 31. května 2026. Opatření přijaté podle zákona o cenách reaguje na opakované výkyvy a zvýšenou volatilitu velkoobchodních cen, první konkrétní maximální ceny byly oznámeny ke 20. květnu 2026. Nařízení nabylo účinnosti ve středu 19. května a má posloužit jako přechodné stabilizační opatření do doby projednání systémovějších změn na trhu s pohonnými hmotami.

Ministerstvo vnitra předložilo zpřísnění humanitárních dávek pro ukrajinské uprchlíky

Ministr vnitra v polovině května 2026 představil rozsáhlou bezpečnostní novelu, která zpřísnuje podmínky pro vyplácení humanitární dávky držitelům dočasné ochrany podle režimu Lex Ukrajina. Žadatelé v produktivním věku budou muset být zaměstnáni, podnikat nebo vedeni v evidenci úřadu práce a navíc se prokázat fyzickou přítomností v České republice po dobu nejméně 16 dnů v měsíci, na který dávka náleží. Novela rovněž zavádí zánik dočasné ochrany u osob, které se budou zdržovat mimo schengenský prostor déle než 30 dnů, a stanoví, že dlouhodobý pobyt nelze udělit žadatelům s daňovými nedoplatky, přičemž účinnost je navržena převážně k 1. lednu 2027.

Česká advokátní komora vede ostrý boj proti návrhu zákona o ekonomické ochraně státu

Předsedkyně České advokátní komory Monika Novotná oznámila v polovině května 2026, že komora společně se zástupci dalších profesních samospráv iniciovala společné jednání s Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem financí, které se konalo 19. května 2026. Předmětem kritiky je vládou připravovaný návrh zákona o ekonomické ochraně státu a doprovodná novela zákona o Finančním analytickém úřadu, který by oprávnil FAÚ ukládat advokátům pokuty a v krajním případě nařídít komoře pozastavení výkonu advokacie nebo vyškrtnutí ze seznamu. Představenstvo komory ve své zprávě označilo návrh za závažný zásah do nezávislosti advokacie a samosprávy, neboť FAÚ by se z dosavadního iniciátora podnětů stal nadřazeným orgánem komory bez reálné možnosti obrany.

Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu schválilo nové právní věty

Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu schválilo na jednání 13. května 2026 právní věty rozhodnutí, jejichž publikace navazuje na vydání čtvrtého sešitu Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek pro letošní rok. Mezi schválenými stanovisky figurují závěry k odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem podle zákona č.

[82/1998](#) Sb. a stanoviska k restitučním věcem. Tisková zpráva Nejvyššího soudu uvádí, že nová stanoviska budou závazným vodítkem pro soudy nižších stupňů a měla by sjednotit dosavadní rozkolísanou judikaturu.

Vrchní soud v Praze zpřístupnil osmnáct tisíc rozhodnutí v otevřené databázi

Vrchní soud v Praze v polovině května 2026 oznámil zveřejnění celkem 18 121 anonymizovaných občanskoprávních a 6 314 insolvenčních rozhodnutí od roku 2020 v centrální databázi rozhodnutí provozované Ministerstvem spravedlnosti. Od 30. dubna 2026 jsou všechna nová civilní rozhodnutí Vrchního soudu v Praze nahrávána do databáze v denní periodě, anonymizaci a převod do strojově čitelného formátu provádějí přímo zaměstnanci soudu. Předseda Vrchního soudu zdůraznil, že krok zvyšuje transparentnost justice a posiluje jednotnost rozhodování, otevřená data zároveň umožní akademickému prostředí a legal tech firmám rozšířit analytické a vyhledávací nástroje.

Třináctá novela stavebního zákona prošla výbory Sněmovny

Poslanecká sněmovna v týdnu od 11. do 15. května 2026 projednávala komplexní pozměňovací návrh ke třinácté novele stavebního zákona vedený jako sněmovní tisk 67, jehož předkladateli jsou vicepremiér Karel Havlíček a ministryně pro místní rozvoj Zuzana Mrázová. Návrh o rozsahu 1083 stran ve čtvrtek 14. května podpořily hospodářský výbor a výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, den předtím se přihlásil i ústavně-právní výbor, opozice však kritizovala extrémní tempo projednávání a sotva týdenní lhůtu pro připomínky. Účinnost klíčových změn se navrhuje k 1. červenci 2026, reorganizace stavebních úřadů má fakticky nastat až k 1. lednu 2027 po šestiměsíčním přechodném období.

Návrh zákona o médiích veřejné služby čelí kritice ČT i Českého rozhlasu

Návrh zákona o médiích veřejné služby vypracovaný Ministerstvem kultury vedeným Otou Klempířem v meziresortním připomínkovém řízení narazil na tvrdou kritiku obou veřejnoprávních provozovatelů. Česká televize a Český rozhlas v připomínkách upozorňují, že navržené zrušení rozhlasových a televizních poplatků a jejich nahrazení přímou dotací ze státního rozpočtu ohrozí nezávislost veřejnoprávních médií a vytvoří prostor pro politický tlak při schvalování rozpočtových kapitol. Podle návrhu má Česká televize hospodařit s 5,74 miliardy korun místo letošních 8,5 miliardy a Český rozhlas s 2,07 miliardy korun, návrh projedná koaliční rada v pondělí 25. května 2026 a teprve poté má putovat do vlády.

Praha hostí devatenáctou konferencí vedoucích advokátních komor IBA

Česká advokátní komora od 20. do 23. května 2026 hostí v Praze devatenácté zasedání konference vedoucích advokátních komor International Bar Association spolu se zasedáním IBA Mid-Year Conference. Setkání se účastní zástupci přibližně osmdesáti národních a regionálních advokátních komor, v programu jsou témata regulace umělé inteligence v advokacii, ochrana advokátního tajemství v digitální době, transparentnost odměňování a etika v zastupování v investičních sporech. Pro českou advokacii jde o největší mezinárodní akci posledních let, akce probíhá symbolicky v období, kdy se ČAK doma brání tlaku na omezení své samosprávy v souvislosti s návrhem zákona o ekonomické ochraně státu.

NCOZ obvinila dvacítku osob z manipulace zakázek města Havířov

Národní centrála proti organizovanému zločinu zahájila 20. května 2026 trestní stíhání dvaceti fyzických osob ve věci ovlivňování veřejných zakázek malého rozsahu v souvislosti s údržbou bytového fondu města Havířov. Obvinění se podle kriminalistů měli minimálně v letech 2022 a 2023 podílet na koordinovaných machinacích při soutěžení zakázek v celkovém objemu nejméně 100 milionů korun, mezi obviněnými jsou jak zástupci dodavatelů, tak údajní spolupracovníci na straně objednatele. Kauza je vedena pro trestné činy zjednáání výhody při zadání veřejné zakázky, přijetí úplatku a podplacení podle paragrafů 256 a 331 trestního zákoníku, všichni stíhaní zatím zůstávají na svobodě.

Zlínský soud propustil posledního obviněného z vazby ve fotbalové kauze

Krajský soud ve Zlíně v polovině května 2026 propustil z vazby na svobodu posledního dosud vazebně stíhaného obviněného v rozsáhlé fotbalové korupční kauze, čímž je celá skupina 32 osob nyní vedena na svobodě. Stíhání se týká trestných činů podvodu, úplatkářství a legalizace výnosů z trestné činnosti v souvislosti s podezřením z ovlivňování zápasů a sázení v nižších fotbalových soutěžích, část obviněných čelí navíc obvinění z účasti na organizované zločinecké skupině. Soud při rozhodování o vazbě konstatoval, že trvání vazebních důvodů s ohledem na pokročilý stav přípravného řízení a omezenou hrozbu pokračování v trestné činnosti nelze nadále odůvodnit.

ÚOHS uložil pokutu Generálnímu finančnímu ředitelství za zakázky bez tendru

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže 15. května 2026 znovu pokutoval Generální finanční ředitelství za uzavření smluv na služby spojené s informačními systémy bez otevřeného zadávacího řízení a v rozporu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Úřad konstatoval, že daňová správa jako zadavatel neunesla důkazní břemeno k využití jednacích řízení bez uveřejnění a porušila zásadu hospodárnosti a transparentnosti. V témže týdnu Krajský soud v Brně potvrdil rozhodnutí ÚOHS ohledně zakázky na rekonstrukci Libeňského mostu a předseda ÚOHS 12. května 2026 potvrdil rozhodnutí, že nové linky dopravce Leo Express na trati Praha - Plzeň neohrožují hospodářskou rovnováhu osobní železniční dopravy provozované Českými drahami.

Lhůta pro transpozici směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí vypršela

V průběhu sledovaného týdne, konkrétně 21. května 2026, vypršela závazná lhůta pro transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1203 o trestněprávní ochraně životního prostředí do národních právních řádů členských států. Směrnice vyžaduje zavedení nových skutkových podstat environmentálních trestných činů včetně postihu nejzávažnějších forem ekologických katastrof a stanovuje minimální horní hranice trestních sazeb. Česká republika reagovala přijetím novely trestního zákoníku ve vládě 18. května 2026, hrozba infringementového řízení Evropské komise tím byla podle ministra spravedlnosti odvrácena, vlastní projednání předlohy v Parlamentu však teprve začíná.

Klimatický zákon EU s cílem snížení emisí o devadesát procent dopadá na český průmysl

Závazný klimatický cíl Evropské unie, který nařizuje snížení čistých emisí skleníkových plynů o 90 procent do roku 2040 ve srovnání s úrovní z roku 1990, prochází ve sledovaném období závěrečnou fází implementace v jednotlivých nařízeních Evropské komise. Spuštění systému emisních povolenek ETS2, který se týká budov a silniční dopravy, bylo odloženo z roku 2027 na rok 2028, od roku 2036 bude možné započítat až pět procent snížení z mezinárodních uhlíkových kreditů, domácí snížení tedy musí dosáhnout nejméně 85 procent. Vláda Andreje Babiše dlouhodobě uvádí, že bude v evropských institucích usilovat o zrušení nebo zásadní úpravu systému ETS2, který podle jejího názoru poškodí konkurenceschopnost českého průmyslu a domácností.

Transpoziční lhůta směrnice o transparentnosti odměňování se blíží

Pro Českou republiku se ve sledovaném týdnu přiblížila lhůta 7. června 2026 pro transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 o posílení uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování. Ministerstvo práce a sociálních věcí dosud návrh zákona Sněmovně nepředložilo a hovoří o snaze získat pro Českou republiku částečnou výjimku či odklad. Po nabytí účinnosti budou zaměstnavatelé s více než stem zaměstnanců povinni reportovat strukturu odměňování a doložit objektivní důvody mzdových rozdílů přesahujících pět procent, pro EPRAVO.CZ a další zaměstnavatele to znamená nutnost přípravy interních systémů odměňování.

Migrační pakt nabývá účinnosti, Česká republika má pro rok 2026 výjimku

Pakt EU o migraci a azylu se má naplno promítnout do praxe od 12. června 2026, ve sledovaném týdnu finalizovaly členské státy nastavení mechanismu solidárního fondu pro letošní rok. Pro Českou republiku platí, že je z fondu solidarity pro rok 2026 osvobozena díky vysokému počtu přijatých válečných uprchlíků z Ukrajiny, povinnost flexibilní solidarity v podobě přebírání migrantů, technické pomoci nebo finančních příspěvků se proto na ČR napřesrok nevztahuje. Vláda Andreje Babiše současně dlouhodobě deklaruje záměr usilovat o trvalou výjimku či úpravu samotného paktu, ten však zůstává platnou součástí unijního práva a v dalších letech bude muset Česko jeho podmínkám dostát.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)

- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIRÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)